Ar ko draud osteohondroze?

Neiroķirurgs Latvijas ZA korespondētājloceklis, habilitēts medicīnas zinātņu doktors **Igors Aksiks** par problēmām ar kakla skriemeļiem un ārstēšanas metodēm.

Ar ko draud osteohondroze? Konsultē viens vadošajiem Latvijas neiroķirurgiem, Latvijas ZA korespondētājloceklis, habilitēts medicīnas zinātņu doktors Igors Aksiks.

Ar problēmām mugurkaula kakla daļā mūsdienās saskaras lielākā daļa cilvēku, tās tieši ietekmē ne tikai mūsu spēju staigāt, bet arī vispārējo organisma stāvokli.

– Profesor, kas tā ir par diagnozi – osteohondroze?

– Par osteohondrozi tautā sauc problēmas ar septiņiem kakla skriemeļiem, taču no medicīnas viedokļa pareizāk tomēr būtu runāt par deģeneratīvo spondilozi.

Osteohondroze rodas sekojoši: starpskriemeļu diski dehidratējas, kļūst plānāki, attīstās skriemeļu osteofīti un artrozes. Rezultātā muguras smadzeņu nervu saknītes tiek kairinātas, vai pat saspiestas, izraisot stipras sāpes. Visbiežākās komplikācijas: diska trūce izraisa radikulāras sāpes, roku tirpšanu un vājumu, galvas smadzeņu nepietiekamu apasiņošanu, bet ielaistos gadījumos muguras smadzeņu bojājum dēļ– tetraparēzi un mazā iegurņa funkcijas traucējumus.

Pie manis visbiežāk vēršas pacienti ar sūdzībām tieši mugurkaula kakla daļā, un daudzos gadījumos problēma, diemžēl, jau ir stipri ielaista.

Osteohondroze prot lieliski maskēties

– Kā izpaužas kakla daļas osteohondroze?

– Vispirms jāpievērš uzmanība diskomfortam, kas rodas pie kādām noteiktām kustībām. Piemēram, it kā nekas nesāp, taču atskatīties ir vienkāršāk, pagriežoties ar visu ķermeni, nevis pagriežot tikai galvu.

Pēc tam parādās muskuļu spriedze un spazmas, un visbeidzot – fiziskas sāpes un parēze. To visu pavada galvassāpes, reiboņi, trokšņi ausīs, pasliktinās dzirde. Cilvēki domā, ka diskomforta iemesls slēpjas galvā, taču patiesībā vainīgs ir kakls, pareizāk, tā skriemeļi.

Lai aprakstītu visas kakla daļas osteohondrozes pazīmes, būs vajadzīga ne viena vien stunda, tāpēc nosaukšu pašas izplatītākās.

Pirmkārt, sāk sāpēt vai tirpt roka un plaukstas daļa, bieži vien tas tiek uzskatīts par tā dēvētā karpālā kanāla sindroma simptomu. Nepareizi nosakot diagnozi, cilvēkam var pat veikt operāciju, kas, protams, nepalīdz. Pēc tam jau tiek meklētas problēmas mugurkaula kakla daļā.

Neiroķirurgs Igors Aksiks

Otrkārt, uz mugurkaula kakla daļas osteohondrozi var norādīt sāpes pleca locītavā vai tās kustību ierobežojums. Saprotams, ka cilvēki ar šādām problēmām parasti vēršas pie ortopēda. Ja trāpīsies pieredzējis ārsts, viņš noteikti saskatīs īsto iemeslu un nosūtīs uz konsultāciju pie neirologa.

Treškārt, osteohondroze var izraisīt sāpes krūšu daļā, vai starp lāpstiņām. Kā jau jūs nojaušat, ar šādiem simptomiem cilvēki uzreiz dodas pie kardiologa, un tas ir pareizi. Taču ja kardiogramma ir normāla, tad nākamajai vizītei ir jābūt pie mums, neirologiem vai neiroķirurgiem.

Ceturtā simptomu grupa ir mokošas, visbiežāk, spiedošas galvassāpes, kas parasti parādās pēcpusdienā. Sāpju sajūta parasti sākas pie pakauša un virzās augšup, koncentrējoties pieres, acu dobumu un deniņu rajonā. Cilvēkam kļūst grūti koncentrēties, īpaši traucē migla un ņirboņa acu priekšā. Nereti šādi pacienti gadiem ilgi staigā pie ārstiem, meklējot galvas audzēju. Taču diagnostika, pat tāda kā magnētiskā rezonanse vai galvas smadzeņu tomogrāfija nekādas īpašas izmaiņas neuzrāda. Tad talkā tiek saukti spēcīgas iedarbības medikamenti, psihiatra konsultācijas, taču uzlabojumu kā nav tā nav. Par to, ka problēma slēpjas kaklā, neviens ilgu laiku pat nenojauš, un daži pacienti tā mokās gadiem ilgi.

Piektais simptoms ir paaugstināts arteriālais asinsspiediens, kurš pēc ģimenes ārsta padoma tiek pazeminināts ar medikamentu palīdzību (un šie medikamenti ir obligāti jālieto), taču problēmas cēlonis netiek novērsts. Gadās, ka nonāk pat līdz hipertoniskajai krīzei un insultam.

Sestā kakla osteohondrozes simptomu grupa ir vissatraucošākā – tā ir urīna nesaturēšana, kā arī roku un kāju vājums. Tas nozīmē, ka cilvēks pamazām zaudē spēju kustēties un agri vai vēlu var izrādīties invalīdu ratiņos.

Deģeneratīvās spondilozes simptomātika ir ļoti atšķirīga. Problēma ir tā, ka bez pareizas diagnozes nav iespējama arī pareiza ārstēšana.

Riska faktors – dzīve

– Kā rodas kakla osteohondroze?

– Lai cik tas nebūtu skumīgi, izmaiņas kakla skriemeļos sākas jau bērnībā, var teikt, pat no dzimšanas. Mugurkaulāja kakla daļa ir pakļauta lielām slodzēm, tādēļ laika gaitā diski kļūst blīvāki un mazāk elastīgi. Attālums starp skriemeļiem samazinās, bojātajā posmā pasliktinās asinsrite un parādās sāpes mugurkaula kakla daļā.

Tas, cik ātri šis process attīstīsies, ir atkarīgs gan no ģenētiskās noslieces uz cervikālo deģenerāciju, gan no tā, ka mūsdienās bērni un pusaudži pārslogo mugurkaula kakla daļu, ar noliektu galvu lietojot dažādas mobilās ierīces

Galvenais osteohondrozes straujas attīstības iemesls ir nesabalansēta un pārmērīga slodze uz kakla daļu. Šo slodzi var izraisīt gan liekais svars, gan ilgstoša atrašanās neērtā un fiksētā stāvoklī, gan sēdošs darbs, it īpaši pie datora.

Osteohondrozes attīstību veicina arī dažādi kontakta sporta veidi, piemēram, bokss, futbols, auto un motosports, kamaniņu sports.

Kakla daļas osteohondroze var rasties arī daudzu citu faktoru rezultātā, tai skaitā ar vecumu saistīto mugurkaulāja funkcionālo izmaiņu dēļ, kā arī ilgstoša kakla apsaldēšana caurvējā vai ar kondicionieri.

Osteohondroze jāārstē obligāti!

– Tātad diagnozes «kakla daļas osteohondroze» attīstība ir bīstama?

– Neapšaubāmi! Nospiestu nervu un asinsvadu dēļ tiek traucēta koordinācija, pastiprinās sāpes, miegainība, apātija un reiboņi. Parādās trokšņi ausīs. Tas viss var novest pie neatgriezeniskiem nervu sistēmas bojājumiem. Balstoties uz zinātniskajiem pētījumiem, var teikt, ka mūsdienās jauniešiem izmaiņas kakla skriemeļos sāk parādīties jau no 30 gadu vecuma – atkarībā no slodzes un cilvēka ieradumiem.

– Kas traucē laicīgi diagnosticēt osteohondrozi?

– Kā es jau minēju, cilvēki nesteidzas vērsties pie ārsta pat tad, ja ir jau parādījušies acīmredzami simptomi. Tas, cik ātri tiks noteikta diagnoze, ir atkarīgs gan no ārsta pieredzes, gan no viņa klīniskās domāšanas, respektīvi, no tā, cik lielā mērā viņš spēj izvērtēt visas pacienta veselības nianses, balstoties ne tikai uz, teiksim, radiologa slēdzienu. Es esmu vecās medicīnas skolas pārstāvis, toreiz mums tādu precīzu izmeklējumu kā magnētiskā rezonanse un datortomogrāfija nebija. Bija tikai rentgens, tāpēc kopējo diagnozes ainu nācās likt pa kripatiņai, no dažādām pusēm, rūpīgi pētot visu klīnisko un neiroloģisko simptomātiku. Daži jauni ārsti pieredzes trūkuma dēļ nespēj «uztaustīt» diagnozi, un balstās tikai uz veikto galvas magnētisko rezonansi. Par laimi, daudzi iet tālāk un veic arī mugurkaula kakla daļas izmeklējumus.

– Vai skriemeļu osteohondroze vispār ir ārstējama? Mēdz teikt, ka ne īpaši…

– Viss ir atkarīgs no stadijas. Daudziem pacientiem mēs varam palīdzēt bez ķirurģiskas iejaukšanās. Lietā tiek liktas dažādas mūsdienīgas medikamentozas ārstēšanas shēmas sāpju mazināšanai un stāvokļa uzlabošanai, medikamentozas blokādes ātrai sāpju noņemšanai, efektīvi fizioterapijas veidi, vingrošana pieredzējuša speciālista uzraudzībā, ārstnieciskā masāža un daudz kas cits.

Otra iespēja ir ķirurģiska operācija. Jāsaka, ka šīs smalkās neiroķirurģiskās operācijas es veicu jau vairāk kā četrdesmit gadus (līdztekus galvas smadzeņu un vispārējām mugurkaula operācijām). Šobrīd medicīna ir attīstījusies tiktāl, ka minimāli invazīva ķirurģija ir kļuvusi jau par zelta standartu. Agrāk bojātos kakla skriemeļus mēs mainījām bez mikroskopa, gandrīz vai uz labu laimi. Manā praksē, paldies dievam, bēdīgu iznākumu nav bijis. Tikai vienu reizi, būdams vēl pavisam jauns ķirurgs, es netīšām aizskāru pacienta artēriju – asinis uzšļācās līdz pat griestiem, taču paveicās, un viss beidzās labi. Šodien manās rokās ir mikroskops, tāpēc šādas kļūdas ir absolūti izslēgtas. Visas operācijas tiek veiktas zem mikroskopa, izmantojot vissaudzējošākās metodes. Piemēram, mākslīgo titāna disku deģenerētā vietā es ievietoju caur mazītiņu atvērumu – precīzi, droši, ātri un mazu iegriezumu kaklā. Pēc pāris dienām pacients ir gatavs doties mājās. Ar titāna disku viņš var bez problēmām lidot ar lidmašīnu, veikt magnētiskās rezonanses izmeklējumus, citiem vārdiem, turpināt dzīvot ierastajā ritmā.

Mūsdienu neiroķirurģija ir kosmoss salīdzinājumā ar vakardienas tehnoloģijām. Baidīties no tās pilnīgi noteikti nevajadzētu. Galvenais ir uzticēties savam ārstam, tas ir viens no galvenajiem veiksmīgas ārstēšanas priekšnoteikumiem. Un, protams, sargiet savu kaklu!

Uzziņai. *Neiroķirurgs Igors Aksiks operē Rīgas 1. slimnīcā, Bruņinieku ielā 5, reģistratūras tālrunis (+371) 67366323, kā arī konsultē medicīnas sabiedrībā ARS, Rīgā, Skolas ielā 5.*

Sīkāka informācija pieejama neiroķirurga Igora Aksika personīgajā lapā internetā: www.neurosurgeon.lv/ru/?p=20.

E-pasts: igors.aksiks@1slimnica.lv.

Ludmila Vēvere